

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinsheimii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 8

urn:nbn:de:bsz:31-103771

Strenue gestis eripuit. Πάν γὰρ ἰδὼν ἐνδὲς τῶν τῆς γένεος δόξαν : cuius sensum non ceperunt interpretes. est autem hic : *quicquid enim egisti, id omne, siquidem ut à deo gestum aestimari debebat, imperfectum longeque infra dignitatem postum consebatur.* Et patet ratio. nam ab homine victas esse nationes, expugnatas vrbes, euerfa imperia si narres, quilibet profecto censebit, cum hominem inter ceteros excelluisse : at si deo, vel etiam angelo tribuas, nemo certe magnopere id mirabitur, cum omnes sciant, nullas esse hominum aduersus deos vires, ut loquitur Iustin. 2, 12, 10. & Ouidius Metamorph. 8, 622.

quicquid superi voluero, peractum est.

Alludit huc Arrianus 5, 1, 2. cum dicit : *scripta quibus merito fides derogari posset, quando nominis alicuius mentio accedit, sit ut non omnino incredibilia esse videantur.*

4, 7, 31. *MAIORE LIBERTATE VMBRA*) Hinc apud Lucian. citato dialogo Philippus eos vocat *ἐλευθέρους ἀνδρας*, viros liberos. & Hermolauus infra 8, 7, 14. *miraris*, inquit, *si liberi homines superbiam tuam ferre non possimus?* Idque hac in causa saepe demonstrarunt, ut videre est in locis parallelis textui adiunctis, praecipuis exemplis Philotae, Callisthenis (quamuis hic proprie Macedo non fuerit) Cliti, Polypercontis, Hermolai & vniuersorum apud Arrian. 7, 2, 8.

4, 7, 32. *TEMPORI RESERVENTUR*) Forte scripsit Curtius suo quaeque tempore referentur. certe illud tempore comparet in Ald. ed. & nonnullis aliis.

4, 8, 1. *AB HAMMONE REDIENS*) [Male Cedrenus *πρὸ τῆς δόξης Βραχμανῶν ἀποτροπῆς*, à Brachmanibus reuersus. cum ipse paulo ante diuersum scripsisset.] Alexandria ab Alexand. anno regni 5, condita, ut auctor est Diodor. 17, 52. alii verius 6. ponunt; quod primum regni annum Diodorus praeterierit. Eusebius M. DC. LXXXVI. Eutrop. lib. 2. post princ. atque Cedrenus, septimo. (Sed hi finem; Diodorus initium vrbis spectauit) cum 25. aetatis ageret, Olymp. 112. auctore Solino cap. 35. L. Papyrio Sp. F. C. Petilio C. F. Coss. Liu. 8, 24, 11. Diodor. nominat Sp. Pothumium, & Veturium Coss. Athenis Aristophane praetore. Noster Sallianus Annal. Eccl. Tom. 5. tempus aedificatae Alexandria ita diserte explicat: *Annus inquit, mundi 3723. sexta aetatis, imperii Persarum 207. Darij 8. Ieddos 34. Alexandri 6. (sexum accipe inchoatum, non finitum) Olymp. 112. 2. Archonte Aristophane. Vrbs condita 422. Coss. M. Claudio Marcello, T. Valerio Potito, ante Christum natum 330. Scaliger animaduert. ad Eusebium M. DC. LXXXVI. Alexandria in Aegypto condita. Metachronismus. inquit, vnus anni. condita enim anno antecedente, qui erat 2. Olymp. 112. Aristophane magistro Athenis, C. Valerio Potito Flacco. M. Claudio Marcello Coss. non autem anno primo eiusdem Olympiadis, ut scribit perperam Solinus, & fabula addit, L. Papyrio Sp. F. C. Petilio C. F. Coss. quem illud par Consulium quinquennio post magistratum gesserit, anno secundo Olymp. 113. nisi quis intelligat L. Papyrium Corsorem, C. Petilium Libonem Visolum II. Atqui quidam eos consules infusserunt in annum quartum Olymp. antecedentis, neque eorum vnus idoneus auctor meminit. imo puto ex hoc loco Solini eos hoc par Consulium explicatos fuisse. Mira hallucinatio apud Velleium 1, 14, 6. Fundani & Formiani in ciuitatem recepti eo ipso anno, quo Alexandria condita est. Ergo condita numero M. DC. XCIX. annorum XXIV. metachronismo. quod absurdum. [Errat videtur & Mercator in Chronol. qui ex Liuio conatur asserere, conditam esse Alexandriam L. Cornelio Lentulo, & Q. Publio Philone Coss.] Qui plenam velut panegyrim & laudationem Alexandriae quaerit, apud Marcellin. 22, 40. &c. reperiet, qui *verticem omnium vrbiū* appellat. Nihil tamen in illo leges, quod Strabo lib. 17. neglexerit. Raderus. Circa haec tempora Papyri vsum fuisse repertum Varro tradidit, apud Plin. 13, 11. quem referre conatur Polydor. Vergil. de inuent. rerum 2, 8. quod hic referre non visum est alic-*

alienum, cum, ut Plinius ibi loquitur, *charita vsu maxime humanitas vite constet & memoria*. Est tamen papyri mentio apud Isaiam, qui multis ante Alexandrum saeculis vixit, cap. 19. vers. 6. ex versione septuaginta: *καὶ ἐν πικρῇ ἐλῆ κελάμῳ καὶ πικρῶν*.

STATVERAT) Sed postea mutauit opinionem, monitus somnio, quo Homcrum imaginatus est ostendentem vrbi condendæ locum. Plutarch. Alex. cap. 45.

VRBEM NOVAM) Chronicon Alexandrinum (à quo non longe recedunt Excerpta Latino-barbara, quæ Scaliger subiunxit Eusebio, itemque Vincentius, Antoninus, & historia fabulosa) duodecim ab eo vrbes ex suo nomine conditas recenset: *Alexandriam ad Pentapolim, quæ prius Titus nuncupata, Memphæi emporium, 2. Alex. in Ægypto, 3. ad Harpam, 4. Cabiosiam, 5. Scythiam in Ægeis, 6. ad Porum, 7. ad Cypridis fluminem, 8. in Troade, 9. in Babylone, 10. ad Mesargarer, 11. in Perside, 12. Cason*. Ex quibus Stephanus præter secundam & octauam, quæ est Troadis, vix vllam agnoscit: præter autem istas duas recenset adhuc sedecim, *Thraciam 2. Oritarium (sic enim leg. in Indice ostendemus) 3. Opianam (an Oxianam? vide infra ad 9, 8, 8.) in India, 4. item Indiãam, & 5. Arianam, de quibus infra 9, 8, 8. 6. Ciliciam, de qua ad 3, 12, 27. 7. Cypricam, 8. Caricam, 9. Babilianam de qua Plin. 6, 23. 10. Arachosiam, 11. Macarenam (an Sacasiam? vide ad 8, 4, 20.) 12. Sorianam in Indis, 13. Item Arachosiam, 14. ad sinum Melanem, 15. Sogdianam, de qua 9, 8, 8. 16. ad Tenaim. De qua infra ad 7, 6, 25. Notandum quod ait Salmast. ad Solini cap. 38. Stephanum multas Alexandrias quasi diuersas memorare, quæ eadem sunt, cuius rei documenta nonnulla, volente DEO, dabimus in processu huius operis. Et de Alexandria quidem Ægypti dubitare neminem sinit vrbis claritudo. De Troade, quam τὴν Τρωαδα Ἀλεξάνδρῳ εἰσας vocat ἡ πόλις Ὀλυμπ. ἀναστὰς ad Olymp. ἐξῆδ. scrupulum mouet Strabo, eum enim Chronicon exferre dicat ab Alexandro conditam; nec dissentiat Stephanus: Geographus lib. 13. originem eius Antigono videtur tribuere, ab eo Antigoneam fuisse vocatam, postea Alexandream, à Lyfimachio, in honorem Alexandri, cui consentire videtur Plinius 5, 30. Ea est de qua loquitur Diodor. 20, 109. Ego crediderim ab Alexandro conditam; postea ab Antigono incrementum & nomen accepisse; eo deleto prauualuisse prius nomen, quod vtique Lyfimachus potius reducerit, quam vt hostem suum Antigoni eo honore fini fineret. Atque id aliis quoque vrbus accidisse scimus. Sic & aliam Alexandriam in sinu Persico, quæ postea Spasinu Charax fuit, Antiochus quintus restituit & suo nomine appellauit. Plin. 6, 27. Quod supra verbis Salmastii monuimus, Stephanum interdum ex vna Alexandria facere duas, id eum commississe quoque puto in prima quam Thraciam facit; & decimaquarta, quam locat ad sinum Melanem: quippe finis ille est in Thracia, si credimus Plinio 4, 11. Vt hac ratione pauciores futuræ sint vrbes hoc nomine quam Stephanus credidit. Quamquam & eruditissimus Scholiastes ad Dionys. perieg. v. 254. adnotat numerari in historiis Alexandrias supra octodecim. Inter eas quarum nullum apud Curtium exstat vestigium, est Alexandria ad Pallacopam in Arabia, de qua Arrian 7, 4, 21. Alexandropolis Plutarchi. Alex. cap. XIV. de qua loqui puto Stephanum: *στὴν Σέβησι, πρὸς τὴν Μακεδονία*; non enim *Ἀλεξάνδρειαν*, quæ vox ob similitudinem soni in locum alterius successerat, quod & in Sabellico factum animaduerti 4, 4. vbi de expugnatione Thebarum. Legitur & Alexandropolis alia apud Plin. 6, 25. f. Heraclæa in Matianis. Plin. 6, 16. Alexand. Carmanis. Plin. 6, 23. f. Smyrna instaurata. Plin. 5, 29. f. Nicephorium. Plin. 6, 26. Xylenopolis. Plin. 6, 23. & ibid. nefcio quod Cadrusi opidum, ad Caucasum, nisi distinguas; *Cadrusi oppidum ab Alex. conditum*, quæ videtur esse Alexandria Sogdiana.*

4, 8, 2. *LOCVM*) Strabo lib. 17. docet, eo in solo ab antiquis Ægypti regibus,

gibus, exstructam fuisse Rhacotin, quæ postea Alexandria pars fuerit. quæ verba arguunt Strabonem haud recte intellectum fuisse à Mario Nigro. Ex eo Strabonis loco colligimus cur inter huius vrbis nomina legatur apud Stephanum *Paxōns*. Vide & Pausan. lib. V. Apud Cedrenum vitiose legitur *Paxōns*. Rectissime igitur coniecerunt Ianus Parrhasius in Claudianum, & Pintianus in Plinium 10, 5. legendum esse: *qui locus antea Rhacotes nominabatur*. Hieronymus in Epitaphio Paulæ scribit, *urbem No postea versam esse in Alexandriam*. Scin commentario ad Nahum 3, 8. addit Alexandriam semper fuisse metropolim Ægypti sub primo nomine, scilicet No. Quam sententiam confirmare videatur Nubiensis, citatus ab eruditissimo Interprete ad itiner. Beniaminis, qui annotat: *Alexandriæ magnificentissimæ aula reliquias & columnas splendidas superesse: quam nonnulli à Salomone structam ferant*. Quem cum ex Reg. 3, 11. sciamus in matrimonio habuisse filiam Pharaonis, cui & in sua regione magnifica extruxit palatia; mirum non est si etiam in primaria Ægypti vrbe tale quid exædificauit.

EX NOMINE) Fulgosi 8, 15. *Vrbe ab Alexandro nominata in India, apud Assyrios, Ægyptum atque Asiam, item à Seleuco Seleucia, Antiochiæ ab Antiocho, Cesariæ quoque per terrarum orbem à Cesaribus condita, quid aliud indicant, nisi immensum famæ desiderium? quia sperabant huiusmodi vrbium conditores, ea appellatione, additis simul præclare gestis rebus, se æternitati nomina sua consecratos*. Suberat tamen & alia Alexandro tot vrbium condendarum causâ, vt esset *velut fræni domitarum gentium*, infra 7, 10, 16. vbi pluribus.

PRÆESSENT) Ædificandæ vrbis præfectum esse tradit Plutarch. [forte Alex. cap. 124. & Tzetzes Chil. 8, 199.] *Stasiratem*, Strabo lib. 17. & Ælianus *Chironocratem*, quamquam apud Strab. legatur *Chironocratem*, alii *Cherismocratem*, vt notauit Xylander, [Siluius c. 77. de Asia vitiosissime *Cheromocratem*] Iustinus 13, 4, 1. *Cleomenens* facit ædilem Alexandria: Plinius 4, 10. *Denocharem* scribit; sed exemplaria veriora *Dionocratem* referunt, vti & Solinus cap. 32. & Vitruuius lib. 2. in præfatione, vbi elegantem de eo historiam exponit. Raderus. Adde Amm. Marcellin. 22, 40. & Valer. Max. 1, 4, 6. ext.

4, 8, 3. *MEMNONIS*) Andreas Schottus, vti arbitror, ad tabulam Ortelii, qua Alexandri expeditio vtcunq; adumbratur, hunc Curtii locum illustrat, cuius verba libet hic referre, vt ego interim interiungam. *Hanc Memnonis regiam, in Abydo Ægypti vrbe, describit Strabo lib. 13. Solin. cap. 32. & Plinius 5, 9. Hic idem vero 36, 7. eandem in Thebis, vt quoque Tacitus 2, 61, 1. Pausanias lib. 1. & Dionysius Afer v. 250. (Thebas autem, hic pro Thebaide regione, siue Thebarum agro interpretor: vtraque enim, & Abydos & Thebæ sunt in Thebaide regione.) In hac regia statuam fuisse Memnonis ait Plinius 36, 7. Colossum facit Strabo: Saxeam effigiem Tacit. 2, 61, 1. Erat enim ex lapide eoque solido, teste Strabone: coloris nigri, Philostrato in vita Apollonii 6, 3. vmbri, nescio qua fide, Tzetza. Seditis hominis formam habuisse, scribit dictus Pausanias, & Philostratus. Huius partes superiores à sede sua dimissas, se vidisse, refert Strabo: quod & Pausanias conestatur, testis & ipse oculatus: reliquamque partem adhuc sedere, videri: Philostratus ait inniti manibus, hominisque surgere volentis formam referre. Hanc statuam omnes dicti scriptores aiunt quotidie sole exoriente (& vt ait Philostratus, dum Sol radiis eius statuam tangit) sonum edere, eumque vocalem, Tacitus: eque ore Philostratus: esseque qualem vel cithara, vel lyra edere tolerent, idem & Pausanias. Crepare, dicit Plinius 36, 7. Lucianum nugari, palam est, dum scribit se eam auduisse, & non vulgari modo sonum quendam inanem ex eo accepisse, sed oraculum: idque septem versuum. Nugatorem quoque quemadmodum in multis, sic quoque in his habeo Tzetzem Chilliade 6, 64. vbi tradit eam de die lectum caruim, noctu autem siebile carmen canere. à Callisto hoc forte qui*

qui scribis, sole huic proximate hilarem, absente vero maestum edere sonum. De hac autem vociferantia audiamus potius Strabonem, virum grauisimum, & huic miraculi dignissimum contemplatorem. Is enim per suum interpretem Xylandrum, ius: ipse, cum Aelio Gallo adesset, & cum reliqua multitudine amicorum, ac militum, qui cum eo erant, circiter horam primam sonitum audiui, utrum à basi, siue à colosso, an vero ab eum circumstantium aliquo editus fuerit, non habeo affirmare: eum propter incertitudinem causæ, quiduis potius credere subeat, quam ex lapidibus sic compositis sonitum edi. Per machinam quandam hoc fieri solere, annotat ad Dionysium Afrum, Eustathius: fluxa & hoc fide, ni fallor. [Nec tamen omnino incredibile videatur, effecerunt eiusdem generis superiorum sæculorum imposturæ.] Pausanias dicit Thebanos negare Memnonis Æthiopi esse hanc statuam, sed Phænophonis indigenæ hominis, se audiuisset etiam, qui dicebant Sesostris esse. Sunt qui putant Memnonem, imandem dici ab Ægyptiis, ut ait Strabo. Caruisse inscriptione scriptum reliquit orat. 31. Dion Prusæus. Memnonis autem fuisse verisimile est ex eo, quod Heliodor. in Æthiopicis, inter Æthiopum deos Memnonem etiam numeret. Huius etiam mentio fit à Iuuenale Sat. 15, 5.

Dimidio magica resonant vbi Memnone chorda.

Dimidium dicit, vi existimo, quia eius pars superior (vt supra auditum) à corpore reuulsa, quod Cambysi tribuit Pausanias, terræmotui Strabo. Ad dictum Iuuenalis versum, ex quodam Glossario veteri, partim corrupta, partim falsa quamuis, edicam: Memnonis ex ære statua citharam tenens, certis horis canebat. Hanc Caubus rex iussit aperiri, existimans mechanicum aliquod esse, quod intra statuam lateret, nihilominus tamen aperta statua, quæ erat magice consecrata, horis stans sonum reddidit. Ineptia, vt & ea, quæ Ianus Douja F. ex alio veteri in hunc eundem interprete, in Catullum edidit, nempe hanc statuam solem & regem, voce humana salutare solitam: eum autem Cambyles ab ea partem abscidisset, Solem tantum, non regem, amplius salutasse. Eusebii Chronicon dicit (ex vulgi opinione) loquutum fuisse usque ad aduentum Christi. Atque hæclemus de hac Memnonis statua, cuius cognoscendæ auidum fuisse Alexandrum insit Curtius, ad cuius miraculum animum intendisse Germanicum Cæsarem, Tacitus 2, 61, 1. & diligenter inspicisse Sept. Senerum Imp. Spartianus cap. 17. Hæc Schottus. Porro Memnon, vt Eustath. ad Homer. 12. a. tradit, Tithoni & Diei filius fuit: alibi Auroræ & Tithoni, vt & Heliodorus. Strabo lib. 15. nec Auroram, nec Diem, sed Cissiam Memnonis matrem ait. Quæ de eodem fabulosa referuntur, apud Mythologos & Natalem Comitem cognosces. Raderus. Amenophim, sextum Æthiopum Regem, fuisse credit Eusebium hunc Memnonem, 2020 A. vbi & de Cambyse narrat, Polyænum Atheniensem citans. Consule & Biblioth. Photii pag. 1131. f.

4, 8, 4. **POLEMONEM**) Polemonem habet Arrianus 3, 1, 18. non Polymenem vt Curtius vitium in nomine hærens librariis potest assignari. Duos tamen Polemones Arrianus Ægypti præfides nominat, alterum Pelusii oppidi custodem, alterum clasii præfectum: illum Pelleum Megaclis filium; hunc Theramenis. Raderus. Expressi Polemonem, quomodo habebant & aliæ Editiones.

4, 8, 5. **CLEOMENES**) Hunc Iustinus 13, 4, 11. nominat architectum Alexandriæ. Pausanias in Atticis: Cleomenem hunc post Alexandri mortem Ptolemaus Legi interfecit, quod Perdicæ studeret. Quamobrem vero Alexander tam multos præfides Ægypti constituerit, aperit Arrianus 3, 1, 21. Ægypti, inquit, imperium in plures præfides partitus esse dicitur, naturam regionis admiratus & munimenta, neque tutum ratus vniversum Ægypti imperium vni committere. Quod quidem Alexandri consilium imitati Romani in tuenda Ægypto mihi videntur, neminem senatorij ordinis, sed equestri, proconsulem eo mittere soliti. [De qua re olim, DEO bene iuuante ad Tacitum 2, 59, 4.]

Obser-

Obferuandum præterea multos ab Arriano præfides Ægypti indigitari, Curtio prætermiffos. Raderus. Ceterum Vir doctiffimus in Miscellaneis lib. 4. cap. 12. Cleomenem hunc *Allica* cognominatum putat, ex corrupto loco Aristot. libro 2. διὰ τοῦτο, vbi de hoc Cleomene multa. Cum enim ibi legatur: Κλειμένης Ἀλεξανδρέως Αἰγυπτίας σατραπείων, coniecit mutandum: Κλειοῦ. Ἀχιλῆ, Ἀνδριδός. Cui coniectura tanto magis inhaeret, quod nullibi nisi apud Curtium & Aristot. hominis huius mentionem extare credit. qua in re eum valde falli, superiora satis docent. Nec sane Andriam ei patriam concedat Arrian. 3, 1, 19. qui diserte facit *Echnaeratiūm*, ἢ Ἐχνακράτων, quamquam, vt verum fatear, ibi quoque latere virium opiner: nullibi enim reperio *Echnaeratis*. forte leg. ἢ καὶ Ναυκρατίων. i. e. *Naucratiūm*: siue *Ναυκρατίων*, si indicatum Stephano, & Straboni lib. 17. vsurpatum Ἐθιοπῶν retineamus. Sic apud Thueyd. 1, 15, 21. καὶ Λακεδαιμόνων Πρωσανίας, Παισ. Lacedaemonius. Xiphilinus ex Dione pr. lib. LXXI. vbi Antoninum ait καὶ Σίξην προσέτινα, καὶ καὶ Βοιωτῶν Εὐλοσόφου. Fuit autem Naucratis vrbs Ægypti à Miletiis condita. quæ res coniecturam meam firmat. Nam ad huiusmodi officium quale Cleomeni commissum legimus, opus certe erat homine regionis perito. His consideratis apud Aristot. confidenter legam Κλειμένης Ἀλεξανδρέως Αἰγυπτίας σατραπείων. Nam & ante dictum est, non vnum toti Ægypto, sed plures per partes impositos ab Alexandro fuisse.

EX FINITIMIS) Suspicio fuisse: *Rex fin.* alioqui vix habeat sequens *inssis*, vnde se sustentet.

COMMIGRARE) Id enim ad frequentandas nouas vrbes instituerunt conditores, adeo, vt interdum finitimos non inuitarent tantum ad transmigrandum, commodis immunitatibusque propositis; sed etiam vi cogent. Qua occasione quomodo tum vsus fuerit vaserimus bipedum Cleomencis, eleganter tradit Aristoteles lib. 2. διὰ τοῦτο. Sic Baialites capto Moncastro, Anno 1484. familias plus minus 500. eorum cinium Constantinopolim abduci iussit. Leunclau. Pandect. Turcic. cap. 159. Cebrenios ac Sceptios, quamquam inimicos, in vnam urbem Antigoneam à se, postmodo Alexandream dictam, coegit Antigonus. simul cum ciuibus plurium oppidulorum atque castellorum. Item Lysimachus Ilium commigrare iussit circumiacentes vrbes antiquas, iam ruinam trahentes. Strabo lib. 13. Antiochus restituta Lysimachia partim redemit seruientes Lysimachienses: partim fuga sparsos per Hellespontium Chersonesumque conquisiuit, contraxitque: partim nouos colonos, spe commodorum proposita, adscripsit, & omnimodo frequentauit. Lau. 33, 24, 0. Apud Diodor. 20. 111. Diom & Orebomenon Thebas commigrare iussit Cassander. Hoc igitur & Alexander fecit, receptis quoque Iudæis, teste Iosepho de belle Iud. 2, 21. & lib. 2. contra Appionem. Rem miram narrant Suidas in Ἀγροδωμῶν, & Chronic. Alexandrinum, non tamen incredibile (similes enim ἀγροδωμῶν Constantinopoli, Parisiis, Neapoli &c. fuisse legimus) iniectas in flumen serpentum imaginibus Argo petitis, prohibuisse serpentes, ne urbem infestarent. Ibidem & de Ieremie prophetæ cineribus, Alexandriam illatis, habetur mentio.

4, 8, 6. VT MAC. MOS EST) Hoc alibi non reperies. Marcellin. 22, 40. penuria calcis id accidisse scribit. Val. Max. 1, 4, 6. cum cretam non haberet. Strabo lib. 17. scribit polenta vsum fuisse architectum, eo quod creta defecisset. & eodem inclinat Arrianus 3, 1, 5. & Plutarch. cap. 46. Crete enim potius in huiusmodi vsibus officium fuisse, etiam ex Plinio 35, 17. patet: *Est & vilissima qua circum præducere ad victoriæ notam &c. instituerunt maiores.* Certe Eustath. ad Dionys. v. 254. diserte scribit, ex more fuisse, vt creta designaretur ambius vrbis. Atque id magis credibile est ex communi sensu. si tamen aliter Macedonibus placuisse Curtius reperit, nobis nihil est, quod contra urgeamus.

DESTI-

DESTINASSET) Hanc lectionem retinendam censet Gebhardus : Loccenius tamen cum Modio, Pintianus in Plin. 5, 10. & Bongars. volunt : *mirros potentia &c. designasset* : Ita enim, ait Loccen. Virgilius *Æn.* 7, 157.

& *Æn.* 5, 735.

Intera Aeneas urbem designat aratro.

Nam *designare* proprie est *ἰσηλάειν*, vel *ἰσηλάειν*. Alia tamen est opinio Gronouii obseruation. pag. 121. & seq. quam ipsius verbis adscribo : Vera lectio est : *cum rex urbis futura mirros potentia &c. designasset. Designare*, quod fugit Modium, designare est. vt infra. [Vide Indicem] Virgilius *Culice* v. 390.

Loccon capit, hunc & in orbem

Destinat. Sic Veget. 2, 10. de praefecto castrorum : *ad quem castrorum positio, valli & fosse destinatio pertinebat.* ibi male Lipsius, *designatio.* Liuius : *ex his CCXXV. qui omnium consensu destinabantur & infandae caedis, & deflectionis auctores.* Haftenus Gronouius, cuius coniectura placet. Consentit & Acidalius ad Curt. 9, 9, 6. Vide Salmat. in Solin. pag. 328. A. 1.

AVVM GREGES) Arrianus 3, 1, 4. Ammianus 22, 40. & Strabo lib. 17. de auiibus omnino tacent. cum Curtio plane consentiunt Val. Max. 1, 4, 6. ext. Plutarch. cap. 46. Eustath. in Dionys. v. 254. Stephanus in *Ἀλεξάνδρου*.

FREQVENTIAM) De aduenarum frequentia & opibus conueniunt scriptores prodigio explicato. Diodor. 17, 52. cum in Ægyptum traieciisset, notauit Alexandriae liberorum hominum capita censa fuisse plus 300000. Vectigalia capta ex Ægypto vltra 6000. talentum : quæ summa efficit 3600000. Philippicorum. Philippicum 20. victoriatum aestimamus. Sed Strabo lib. 17. ex Cicerone docet vectigal fuisse 12500. talentorum, quæ fors excessit ad 7500000. Certe Romam postea Ægyptiæ & Alexandrinæ naues aluere. Iosephum de bel. Iud. 2, 16. adi. Raderus.

4, 8, 7. *PLVRIBVS*) Nimio inconsiderate ruentium onere subsidere naues, hauririue ab vndis passim obuium est. Videatur interim Gellius 10, 26. f. Cæsar. bell. Ciu. lib. 2. f. Hirtius bel. Alex. cap. 31. f. Dio Cassius 41, 28. f. Tacitus H. 3, 77, 4. Hac Gruterus ad ista Liuii 44, 45, 13. *lambium unum in octio annis multitudine grauatum miserunt.* Adde Herod. 8, 118. de Xerxe Diodor. 19, 18. de Antigoni militibus.

4, 8, 9. *ANDROMACHI*) Quæ hic adnotat Raderus, iam retulimus supra 4, 5, 9. Tale supplicium Croesus comminatus est Adrasto, apud Diodor. in Excerpt. Valef. pag. 238. Huius vt nomen, ita fatum sortitus est Andromachus Carenus apud Nicol. in Excerpt. Valef. pag. 501. Capionem quoque comburere voluerunt sui equites. Dio apud Valef. pag. 621.

4, 8, 10. *QUANTA MAXIMA*) Sic Acidalius fecit, probante Radero, cum fuisset ; *quanta maxime*, minus recte. Sic infra 4, 13, 36. cursu quanto maximo poterat.

4, 8, 11. *QUI PRÆTOREM INTEREM.*) Sic etiam Pyrrhus apud Appian. in Excerpt. Valef. pag. 554.

EMVRIS) Hanc lectionem omnes quos vidi codices exhibent. Modius è suo illa, è *muris*, emuniuit, quod ego cum omnibus cautis nec laudo, nec damno. Redundant illa quidem, vt nobis parent, sed quid si vox alia vel desideretur, vel pro *nocauerunt*, legendum *suspenderunt*, vel *præcipitauerunt*. Raderus. Forte sic possit : *quas illi prius ob iniur. &c.* quomodo infra 8, 8, 21. Reinneccius in Tyrannide Lesbia, vbi Chrysolai stirpem exponit; veterem scripturam retinet. Forte quid simile fuerit, quod de Dufine seu Pseudo-Mustapha narrat annales Turcorum

apud Leuclaiurum; Hadrianopolim ad Subtanum Muratum perductum; illius iussu de pinna quadam ad murum urbis suspensum, laqueo vitam finisse.

4, 8, 12. **ATHENIENSES**) Quorum preces ante distulerat. vide Arrian. sine lib. I. nunc autem concessit, aduectis naue sacra legatis. Arr. 3, 1, 22. Quarenti quæ sit illa nauis? abunde satisfacere poterat Suidas & Harpocrat. in πείραλ; Thucyd. 3, 5, 15. & 3, 12, 4. & Sigon. de rep. Athen. 4, 5. Igitur honoris causa; forte etiam ideo, quod iam inaudiuerant de Hammone, πείραλ; ipsi sacram nauem miserunt, quæ alias Θείας dicebatur, quasi ludis sacris, atque sacrificiis feruens. Hunc intellectum habet, quod Plutarch. Demetrio cap. 13. tradit, haud diu postea decreuisse eos, ut qui ad Antigonum & Demetrium publico nomine irent, non legati, sed Throvi dicerentur. & de fortuna Alex. 2, 12. περίβεις πρὸς αὐτὸν ἄκ' ἐπιμύρον, ἀλλὰ θρωγὸς αἱ πόλεις, καὶ πρὸς δακρυόεις, χρονοῦς προσήροδον. non legatos ad eum mittebant urbes, sed consultores nuntius, responsaque illius oracula dicebantur.

OMNES) Coniunxit Atheniensium aliorumque Græcorum legationes, quasi eodem tempore aduenissent. at illos Arrianus 3, 1, 22. Tyrum venisse scripsit, hos Memphim. 3, 1, 17. Simile vero postulatam Macedonum legatorum habes in Liu. 30, 42, 3. Locrensum, Liu. 29, 16, 4. Unde accidit ut vndique conuenientium querimonis legiime terminatis, vnusquisque cum gaudio redires in sua, ut in re non dissimili ad Aim. DCCCLXXXIII. notat Anonym. apud Pythæum in Annal. Franc. pag. 85.

ÆQUA) Alii ea quæ, & Raderus id habet pro genuino. mihi non placeat, quod sequitur, nisi, nisi scribas æqua.

4, 8, 13. **OBSIDES**) Malim: & obsides.

4, 8, 15. **PIRATICIS CLASSIBUS**) Hac forte occasione perductus ad eum est pirata, cuius liberum cum rege colloquium referemus DEO dante, infra ad 7, 8, 19. Hæc vero piraticæ classes causam dederunt emendatoribus, ut in hoc num. Spartanorum loco ponerent, piratarum. Nam de Spartanis ibi sermonem esse sciet, qui cum hoc Curtii loco, & alio 4, 1, 40. Supplem. 6, 1. comparauerit. & quoniam de re constat, de verbo omnem dubitationem eximunt Var. Lect.

QVIPP) Confer cum his Florum 3, 6, 1. & ibi notata.

4, 9, 2. **BACTRIANI**) Lego cum Acidalio vere coniectante: Eac. Scythæque & Sadi conueniant iam, & ceterarum &c. potest tamen, iam, puncto separari, & neci cum seqq. iam & cet. gentium copia &c. Raderus. Tamen seruata veteri scriptura, non incommode locum explicari sic putem posse. Bactriani &c. conueniant, nam & ceterarum gentium, quæ videlicet primo prælio non interfuerant, supra 3, 2, 9. tum assuerunt partibus, simul cum his, qui prius depugnaverant. Persis videlicet, Medis, Armeniis, Derbicibus &c. Atque hunc ferme sensum huius loci existimauisse Bongarsium colligo, ex eo quod codici suo adscriptisse dicitur, pro ceterarum videri legendum ceterarum. Et firmat id Arrianus 3, 2, 7. Coniunxerant sese his etiam Sacæ ex Scythiis orientali, iis qui Asiam incolunt: non imperio Bessi subiecti, sed Dario confederati.

4, 9, 3. **DIMIDIO**) Vide infra ad 4, 12, 13.

ARMA) de armatura Persarum vide Brisson. lib. 3. pag. 287. & deinceps. Ceterum haud imprudens armorum Dario cura erat, quippe experientia docuit, multoties exercitum animis & viribus parem, vel etiam superiorem, caesum fuisse ab hoste, nulla re magis, quam armorum præstantia, præcellente. Vide Diodotum in hac historia. Exempla præbent Tacit. 2, 21, 1. Nec minus Germanis armatus, sed genere pugnae & armorum superabantur. Polyb. lib. 2. vbi de Gallis. & 15, 13. & 15, 15. vbi de Pœnis & Hannibale. Xenophon. παιδίας 7. vbi de pugna Persarum contra Ægyptios. Sic Alex. Benedictus in Diatior. de Tarenti Ycnetorum cum Gallis pugna lib. 1. armorum id